

अप्रगीत Tatpur. m. f. n. (-तः-ता-तम्) Not sung loud; e. g. *Sābara* in his comm. on a *Jaim. Sūtra*: अप्रगीतं गिरापदं कर्तव्यम्. E. अ neg. and प्रगीत.

अप्रगुण Tatpur. (-णः-णा-णम्) Confounded, perplexed. E. अ neg. and प्रगुण.

अप्रगृह्य Tatpur. m. f. n. (-ह्यः-ह्या-ह्यम्) (In Grammar.) Not प्रगृह्य q. v., as a vowel; e. g. *Pāṇini*: अणो ऽप्रगृह्यस्यानुनासिकः. E. अ neg. and प्रगृह्य.

अप्रग्राह Bahuvr. m. f. n. (-हः-हा-हम्) Unbridled; e. g. in the *Bhāṭṭik.*: प्राचीं तावज्जिरव्ययः कपिभिर्विनतो ययी। अप्रग्राहैरिवादिहो वाजिभिर्दूरपातिभिः. E. अ priv. and प्रग्राह.

अप्रचङ्कश Tatpur. f. (-शा) (ved.) (Perhaps.) A woman who is not beautiful, or one who has been deprived of her beauty. E. अ neg. and प्रचङ्कश.

अप्रचण्ड Tatpur. m. f. n. (-ण्डः-ण्डा-ण्डम्) Not violent, not excessive, mild. E. अ neg. and प्रचण्ड.

अप्रचुर Tatpur. m. f. n. (-रः-रा-रम्) Little, few. E. अ neg. and प्रचुर.

अप्रचेतस् Tatpur. m. f. n. (-ताः-ताः-तः) Without proper knowledge, not knowing properly. E. अ neg. and प्रचेतस्.

अप्रचेतित Tatpur. m. f. n. (-तः-ता-तम्) Unknown, unrecognized; e. g. in the *Bhāṭṭik.*: जले विक्रममाणाया हनूमाच्छतयोजनम्। आस्यं प्रविशन्निरगादभूयाप्रचेतितः. E. अ neg. and प्रचेतित.

अप्रचोदित Tatpur. m. f. n. (-तः-ता-तम्) ¹ Not bidden or commanded. ² Undeclared, not said. E. अ neg. and प्रचोदित.

अप्रच्युत Tatpur. m. f. n. (-तः-ता-तम्) ¹ Unmoved, unmoveable. ² Not deviating from, following, observing, with a noun in the abl. E. अ neg. and प्रच्युत.

अप्रज Tatpur. 1. m. f. n. (-जः-जा-जम्) ¹ Unborn; e. g. in the *Rīgv.*: अप्रजाः सन्त्वचिणः 'may the demons not come into existence' (*Sāyaṇa*: अनुत्पन्नाः सन्तु). ² Not productive (of children), unprolific; e. g. मैथुनम्.

2. m. (-जः) A man who has not begot (children); e. g. *Vṛihaspati* (as quoted by the *Vīramitrodaya*): सपिण्ड-स्याप्रजस्त्रांश्च स्थावरं सप्तधाकृतम्.

3. f. (-जा) ¹ A female who has not borne (a child); e. g. *Vṛiddhakātyāyana* (as quoted in the *Dāyat.*): पितृभ्यां चैव यद्वत्तं दुहितुः स्थावरं धनम्। अप्रजायामतीतायां भ्रातृगामि तु सर्वदा. ² One who cannot bear, a barren female; e. g. in *Kumārila's Mīmāṃsā Vārt.*: प्रजा दश मासान्मर्भं धृत्वा

एकादशमनु प्रजायन्ते तस्मादश्वतथो ऽप्रजाः. E. अ neg. and प्रज. (This word is always Tatpur., with the udātta on the first syllable, and must not be analyzed as a Bahuvr. of अ priv. and प्रजा, for *Pāṇini* enjoins V. 4. 122, that the latter assumes 'always' the form अप्रजस्, and his rule is neither contradicted nor restricted by any of his commentators; the meanings of अप्रज and अप्रजस् will often coincide in bearing — comp. also अप्रजाता, अप्रजामृता —, but their difference will be perceived in such instances as given above, e. g. in अश्वतथो ऽप्रजाः when the Bahuvr. epithet 'without progeny' would alter the sense, or in *Chāṇakya's* मैथुनमप्रजम्, since it would be absurd to speak of a मैथुन 'without children', instead of an unprolific one.)

अप्रजज्ञि Tatpur. m. f. n. (-ज्ञिः-ज्ञिः-ज्ञि) (ved.) ¹ Unprolific. ² Ignorant, unwise, unacquainted with. E. अ neg. and प्रजज्ञि I. and II.

अप्रजस् Bahuvr. m. f. n. (-जाः-जाः-जः) ¹ Childless, without progeny; e. g. *Yājñavalkya*: अतीतायामप्रजसि बान्धवस्तद्वामुयुः। अप्रजःस्त्रीधनं भर्तृव्राह्मादिषु चतुर्ध्वपि. — See the remark s. v. अप्रज. ² Destitute of subjects, of inhabitants, unpeopled. E. अ priv. and प्रजा, samās. aff. असिच्.

अप्रजस्ता f. (-स्ता) or **अप्रजस्त्व** n. (-त्वम्) Childlessness, want of progeny. E. अप्रजस्, taddh. aff. तल् or त्व.

अप्रजाता Tatpur. f. (-ता) The same as अप्रजा q. v. (s. v. अप्रज 3.). ¹ A female who has not borne (a child); e. g. a *Smṛiti* quoted in the *Mitākshara*: ब्राह्मणचत्विशविंशं भार्या मूढ्रेण संगताः। अप्रजाता विमुधन्ति प्रायश्चित्तेन नेतराः. ² A barren female; e. g. *Suśruta*: अप्रजातारोगांश्च चिकित्सेदुत्तराद्विषक्. E. अ neg. and प्रजात.

अप्रजास्त्व n. (-स्त्वम्) The same as अप्रजस्त्व (in the present edition of the *Atharvaveda*). E. अप्रजस्, taddh. aff. त्व.

अप्रज्ञात Tatpur. m. f. n. (-तः-ता-तम्) Unknown, unrecognized. E. अ neg. and प्रज्ञात.

अप्रणय Tatpur. m. (-यः) Want of affection &c., see प्रणय. अ neg. and प्रणय.

अप्रणीत I. Tatpur. m. f. n. -तः-ता-तम्) Not delivered &c., see प्रणीत. E. अ neg. and प्रणीत.

II. Bahuvr. n. (-तम्) The sacrificial act of frying the Havis (q. v.) when performed without the consecrated water called प्रणीताः q. v. E. अ priv. and प्रणीता; scil. कर्मन्.

अप्रणोद्य Tatpur. m. f. n. (-द्यः-द्या-द्यम्) Not to be removed, not to be turned away; e. g. *Yājñav.*: अप्रणोद्यो ऽतिथिः सायमपि (*Mitākshara*: = अप्रत्याखेयः). E. अ neg. and प्रणोद्य.

अप्रतर्क्य Tatpur. m. f. n. (-र्क्यः-र्क्या-र्क्यम्) Not to be argued, uninvestigable, not to be comprehended by discussion, as the quality तमस्; e. g. *Manu*: यत्तु स्वान्मोहसंयुक्तमव्यक्तं विषयात्मकम्। अप्रतर्क्यमविज्ञेयं तमस्तदुपधारयेत्. E. अ neg. and प्रतर्क्य.

अप्रत् Bahuvr. m. f. n. (-न्-ती-त्) (ved.) Not possessed of great wealth, not rich; in the *Rīgv.*: न सोमो अप्रता पपे (*Sāyaṇa*: अप्रता अविस्तीर्णधनेन). E. अ priv. and प्रत्.

अप्रताप I. Tatpur. m. (-पः) ¹ Want of brilliancy, dullness. ² Want of dignity or power, meanness. E. अ neg. and प्रताप.

II. Bahuvr. m. f. n. (-पः-पा-पम्) ¹ Dim, dull. ² Without dignity or power. E. अ priv. and प्रताप.

अप्रति Bahuvr. m. f. n. (-तिः-तिः-ति) (ved.) ¹ Without adversaries; e. g. *Rīgv.*: य एक इदमप्रतिर्मन्यमानः (*Sāyaṇa*: = प्रतिद्वन्द्विरहितः). ² Not encountered by, unimpeded by, adversaries; e. g. in the neuter acc. used as adv. *Rīgv.*:

वृत्राण्यप्रति बहिष्मते नि सहस्राणि बर्हयः (*Sāyaṇa*: = शत्रुभिरप्रतिगतः). ³ Without hostility; e. g. in the neuter acc. used as adv. 'so as to cease to be hostile', e. g. *Rīgv.*:

हयो अप्रत्यसुरस्य वीरान् (*Sāyaṇa*: = प्रतिद्वन्द्विनो यथा न भवन्ति तथा). ⁴ Without retreat, not receding, encountering; e. g. *Rīgv.*: सुत इन्द्रो मघवा यद्वृत्रा भूरीखेको अप्रतीनि हन्ति (*Sāyaṇa*: = अप्रतिगमनानि। अभिगमनयुक्तानीत्यर्थः).

⁵ Unequalled, excellent, as treasures; e. g. *Rīgv.*: सो अप्रतीनि मनवे पुरुषीन्द्रो दाशहाशुषे (*Sāyaṇa*: = उत्कृष्टानि)